

Odločba Vrhovnega sodišča RS: Sklep I Up 44/2009

Zbirni podatki

Opravična številka: Sklep I Up 44/2009

Evidenčna številka: VS1011121

ECLI: ECLI:SI:VSRS:2009.UP.I.44.2009

Oddelek: Upravni oddelek

Datum: 12.3.2009

Področje: PRAVO VIZUMOV, AZILA IN PRISELJEVANJA - UPRAVNI POSTOPEK

Institut: azil - mednarodna zaščita - ponovna prošnja - mladoletni prosilec - zaslišanje - procesna sposobnost mladoletnika

Predhodna odločitev: Sodba UPRS U 1805/2008

[Povezava do dokumenta na portalu IUS-INFO](#)

Povezave

ZMZ člen 42, 42/2, 42/3, 56, 119. ZUP člen 46, 237, 237/1-3. ZZZDR člen 107, 108. ZPP člen 409. ZUS-1 člen 27, 27/3, 64, 64/1-3, 77.

Besedilo

Jedro

Otrok pred 15. letom starosti ni procesno sposoben, zato upravni organ ne krši pravil postopka, če mu ne da možnosti, da se izjavi o dejstvih in okoliščinah, na katerih temelji upravna odločba.

Izrek

Pritožbi se ugotovi. Izpodbijana sodba se razveljavi in se zadeva vrne sodišču prve stopnje, da opravi nov postopek.

Obrazložitev

1. Sodišče prve stopnje je s sklepom na podlagi določbe 3. točke prvega odstavka 36. člena ZUS-1 tožbo prvega tožnika A.A., ki je umrl 16. 9. 2008, zavrglo (prva točka izreka sodbe in sklepa), tožbi druge tožnice B.B. je na podlagi 3. točke prvega odstavka 64. člena ZUS-1 ugodilo, sklep tožene stranke z dne 23. 7. 2008 odpravilo in ji zadevo vrnilo v ponovni postopek (2. točka izreka sodbe in sklepa) ter tožnico na podlagi prvega odstavka 11. člena Zakona o sodnih taksah (ZST) oprostito plačila sodnih taks (3. točka izreka sodbe in sklepa). Tožena stranka je z navedenim sklepom, izdanim na podlagi prvega odstavka 130. člena Zakona o splošnem upravnem postopku (ZUP) in tretjim odstavkom 57. člena v povezavi s tretjo alinejo 3. člena Zakona o mednarodni zaščiti (ZMZ), zahtevala za uvedbo ponovnega postopka za priznanje mednarodne zaščite v Republiki Sloveniji A.A., roj. 12. 6. 1955, Republika Kosovo, in B.B., roj. 2. 12. 1993, Republika Kosovo, zavrgla.

2. V razlogih izpodbijane sodbe je sodišče prve stopnje sicer pritrdilo presojo tožene stranke, da glede na kriterij oziroma standard v 56. členu ZMZ zatrjevanj tožničinega tedanjega zakonitega zastopnika - očeta, ki je umrl 16. 9. 2008, ni šteti za nov dokaz o izpolnjevanju pogojev za pridobitev mednarodne zaščite. Imenovani zakoniti zastopnik je namreč navajal iste zdravstvene težave in na enak način kot v že pravnomočno razsojeni zadevi (odločba tožene stranke z dne 30. 5. 2007, s katero je bila prošnja za pridobitev azila zanj in za njegovo mladoletno hčerko v rednem postopku zavrnjena). Ker pa mladoletna prosilka - sedaj tožnica

ni bila prisotna pri vložitvi ponovne prošnje (kršitev drugega odstavka 42. člena ZMZ) niti ji ni tožena stranka (glede na specifične okoliščine tega primera) dala možnosti, da se do relevantnih dejstev in okoliščin izjavi, je izpodbijani sklep obremenjen z bistveno kršitvijo določb postopka, ki terja njegovo odpravo. Ker je predmet presoje v tej zadevi izpolnjenost pogojev za sprejem nove prošnje za mednarodno zaščito, ne pa odločanje o ponovni prošnji, sodišče prve stopnje ugotovljene procesne kršitve, ki vpliva na pravilnost in zakonitost odločitve, samo ni odpravljalo in mladoletne tožnice ni zaslišalo.

3. Tožena stranka vloga pritožbo zoper 2. točko izpodbijane sodbe in sklepa zaradi bistvene kršitve določb postopka v upravnem sporu ter zmotne uporabe materialnega prava oziroma zmotne presoje pravilnosti postopka. Predlaga spremembo izpodbijane sodbe. Navaja, da je za mladoletno tožnico vložil prošnjo njen tedanji zakoniti zastopnik - oče, ki je izrecno navedel, da uvedbo ponovnega postopka za mladoletno tožnico utemeljuje z istimi dejanskimi okoliščinami kot zase. Zato toženi stranki ni jasno, kaj bi mladoletna tožnica sploh še lahko povedala. ZMZ veže pravico do podaje izjave na starost 15 let, zato ne gre za kršitev določb postopka po ZMZ, če mladoletna tožnica ni podala izjave v smislu tretjega odstavka 42. člena ZMZ. Stališče sodišča prve stopnje, po katerem je treba mladoletni tožnici dati možnost, da se izjavi o relevantnih dejstvih in okoliščinah, zaradi dejstva, da je njen oče podal ponovno prošnjo v bolezenskem stanju, da jima je grozila vrnitev na Kosovo ter da je treba presojati različna tveganja, ki so vezana na najbolj temeljne vidike varnosti deklet v starosti okrog 15 let na Kosovu, pa je ostalo neobrazloženo.

4. Odgovor na pritožbo ni bil vložen.

5. Pritožba je utemeljena.

6. Izpodbijana sodba sodišča prve stopnje temelji na določbi 3. točke prvega odstavka 64. člena ZUS-1, po katerem sodišče tožbi ugotovi in s sodbo odpravi izpodbijani akt, če spozna, da v postopku za izdajo upravnega akta niso bila upoštevana pravila

postopka (2. točka prvega odstavka in tretji odstavek 27. člena tega zakona), pa sodišče v svojem postopku takih kršitev ni odpravilo in ni pogojev za zavrnitev tožbe po drugem odstavku 63. člena tega zakona. Po določbi tretjega odstavka 27. člena ZUS-1, na njej temelji odločitev sodišča prve stopnje, pa je bistvena kršitev pravil postopka vselej podana, ko gre za absolutno bistveno kršitev pravil postopka, ki jo določa ZUP ali drug zakon, ki ureja postopek izdaje upravnega akta.

7. V obravnavanem primeru naj bi po presoji sodišča prve stopnje v izpodbijani sodbi tožena stranka bistveno kršila pravila upravnega postopka, ker mladoletni tožnici, ki ob izdaji izpodbijanega sklepa sicer še ni bila stara 15 let, ni dala možnosti, da se izjavi o dejstvih in okoliščinah, pomembnih za izdajo odločbe, kar se vselej šteje za bistveno kršitev pravil postopka po določbi 3. točke prvega odstavka 237. člena ZUP v zvezi z drugim in tretjim odstavkom 42. člena ZMZ, ki se smiselno uporabljata tudi v postopku pri ponovni prošnji za mednarodno zaščito. Po določbi drugega odstavka 42. člena ZMZ vloži prošnjo za mladoletnega prosilca njegov zakoniti zastopnik. Pri vložitvi prošnje je prisoten tudi mladoletni prosilec. Sodelovanje mladoletnega prosilca v postopku je odvisno od njegove starosti, stopnje duševnega razvoja in sposobnosti razumeti pomen postopka. Po določbi tretjega odstavka omenjenega člena ZMZ pa mladoletni prosilec, starejši od 15 let, poda izjavo iz 32. alineje drugega odstavka 119. člena tega zakona osebno, ob prisotnosti zakonitega zastopnika.

8. Tožena stranka drugače kot sodišče prve stopnje v izpodbijani sodbi meni, da očitane bistvene kršitve pravil postopka niso bile storjene. Za mladoletno tožnico je namreč ponovno prošnjo za pridobitev mednarodne zaščite vložil sedaj že pokojni tožničin oče, takrat njen zakoniti zastopnik, ki je na izrecno vprašanje, ali pri tožnici obstojijo še kakšni drugi od njegovih ločeni razlogi, odgovoril, da ne. Po določbi 40. člena ZMZ se postopek prične z vložitvijo popolne prošnje za mednarodno zaščito. Prošnja pa se šteje za popolno, ko so pridobljeni podatki iz drugega in tretjega odstavka 119. člena tega zakona. Toda z izpodbijanim sklepom tožena stranka še ni odločala o ponovni prošnji, ampak je odločala o izkazanosti pogojev iz 56. člena ZMZ, ki opravičujejo ponovni postopek. Zato v tej fazi postopka do kršitve tretjega odstavka 42. člena ZMZ ni prišlo.

9. Po presoji pritožbenega sodišča je sodišče prve stopnje napačno presodilo, da je izpodbijani sklep tožene stranke obremenjen z bistvenimi kršitvami pravil postopka absolutne narave. Iz določb ZUP (46. člen) izhaja, da mladoletnik pred dopolnjenim 15 letom ni poslovno sposoben, zato tudi nima procesne sposobnosti. Procesna dejanja v postopku lahko opravlja preko zakonitega zastopnika (staršev po 107. členu ZZZDR oziroma zastopnika, določenega z aktom državnega organa). Šele mladoletnik med 15 in 18 letom starosti ima po materialnem pravu omejeno poslovno sposobnost (108. člen ZZZDR), zato je omejeno procesno sposoben, in sicer v mejah svoje poslovne sposobnosti. Tudi ZMZ v določbah 42. člena sposobnost mladoletnika razumeti pomen in pravne posledice svojih izjav veže na starost 15 let. Tožena stranka v pritožbi pravilno navaja, da to starost določa tudi ZPP v 409.

členu, ko določa, da mora otroku, ki je dopolnil 15 let in je sposoben razumeti pomen in pravne posledice svojih dejanj, sodišče omogočiti, da kot stranka v postopku samostojno opravlja procesna dejanja (prvi odstavek). Zakoniti zastopnik otroka iz prejšnjega odstavka sme opravljati dejanja v postopku le, dokler otrok ne izjavi, da sam prevzema pravdo (drugi odstavek). Otroka, ki še ni star 15 let oziroma za katerega sodišče presodi, da ni sposoben razumeti pomena in pravnih posledic svojih dejanj, zastopa zakoniti zastopnik (tretji odstavek).

10. Dopolnjena starost 15 let otroka je tudi po presoji pritožbenega sodišča pogoj, da organ sploh presoja otrokovo sposobnost razumeti pomen in pravne posledice njegovih dejanj. Stališče sodišča prve stopnje o bistveni kršitvi pravil upravnega postopka, ker mladoletni tožnici, ki še ni bila stara 15 let, ni bila dana možnost, da se izjavi o dejstvih in okoliščinah, pomembnih za izdajo odločbe, je zato napačno oziroma v nasprotju s citiranimi določbami ZUP ter ZMZ, s tem pa je sodišče 1. stopnje samo kršilo določbe postopka v upravnem sporu (27. člen ZUS-1), kar je vplivalo na zakonitost in pravilnost izpodbijane sodbe.

11. Glede na navedeno je pritožbeno sodišče glede na bistveno kršitev določb postopka v upravnem sporu na podlagi 77. člena ZUS-1 izpodbijano sodbo s sklepom razveljavilo in vrnilo zadevo sodišču prve stopnje, da opravi nov postopek.